

Protocol 'Warme verwijdering en toelating' SWV VO Waterland

Aanleiding

Op alle scholen voor VO in de regio komt het voor dat leerlingen zich zodanig gedragen, respectievelijk misdragen, dat niets anders rest dan verwijdering. Bij verwijdering stelt de wet strenge eisen aan de procedure op zich (zie WVO-art. 27 en inrichtingsbesluit WVO art. 14). De essentie van de regeling is dat de verplichting tot herplaatsing absoluut is: Zonder herplaatsing kan niet verwijderd worden. Uitgaande van de doelstelling van het samenwerkingsverband dat de schoolbesturen streven naar thuis-nabij passend onderwijs voor zoveel mogelijk leerlingen, ligt het voor de hand dat geprobeerd wordt een probleem-leerling te plaatsen bij een van de collega-schoolbesturen.

De belangrijkste reden van een school(bestuur) om een door een collega-school te verwijderen leerling niet te willen opnemen is dat elke school voor zich, zijn populatie niet wenst uit te breiden met een leerling die waarschijnlijk gaat zorgen voor onrust en overlast en die mogelijk niet te corrigeren is, met alle gevolgen van dien. Dat dat zo is, wordt door het bestuur van het samenwerkingsverband begrepen.

Het bestuur van het samenwerkingsverband heeft zich uitgesproken voor het zo lang mogelijk opvangen van leerlingen in de eigen regio, ook als dat alleen maar te realiseren is door een 'onhandelbare' leerling over te nemen van een collega-school. Door deze inspanning hoopt het bestuur van het samenwerkingsverband te kunnen helpen voorkomen dat een te verwijderen leerling, ondanks de wettelijke 'bescherming' geheel uit het zicht verdwijnt en zelfs zonder maar het begin van een startkwalificatie in de maatschappij terechtkomt.

Afbakening

Deze notitie heeft uitsluitend betrekking op leerlingen die als gevolg van het vertonen van wangedrag, al dan niet gedurende een langere periode, en/of ook die, welke als gevolg van de noodzaak voor de school om na een ernstig vergrijp een voorbeeld te moeten stellen, door de school als uiterste middel moeten worden verwijderd. Leerlingen die zijn of zullen worden aangemeld bij een school voor speciaal onderwijs of die door middel een plaatsing in een tussenvoorziening wellicht nog kunnen worden geholpen weer te re-integreren in de eigen school, vallen nadrukkelijk niet binnen het bestek van deze regeling.

Definitie

Als wangedrag of ongewenst gedrag in een school, dat kan leiden tot een overplaatsing zoals die in deze regeling is beschreven, wordt beschouwd: Elk gedrag dat in strijd is met de gedragsregels, de gedragscode en/of het leerlingenstatuut zoals dat door de betreffende school is vastgesteld. Of andere dan de in die documenten uitgesloten gedragingen als wangedrag worden beschouwd, is ter beoordeling aan de directie van de school.

Doelstelling

De inhoudelijke doelstelling van de regeling is leerlingen in de regio in een nieuwe omgeving een nieuwe kans te geven hun opleiding te voltooien.

Het concrete doel van de regeling is om misverstanden en fricties te voorkomen. Daartoe moet een verwijdering, respectievelijk de overname van een probleemleerling zodanig worden ingebed in een regeling dat de randvoorwaarden zijn geregeld en scholen weten wie, op welk moment, welke verantwoordelijkheid draagt voor een overgedragen, respectievelijk overgenomen, leerling.

Dossier-opbouw

Als het een leerling betreft die al langer wangedrag vertoont, ligt het voor de hand dat de betreffende leerling besproken is of wordt in de zorg advies commissie (ZAT). Ook het feit dat het gedrag kan gaan leiden tot verwijdering wordt dan besproken.

De andere partijen in de zorg advies commissie (bureau jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg, politie en leerplicht) kunnen wellicht nuttige informatie geven. In zo'n geval zal een dossier zijn opgebouwd.

Dit dossier moet deel uitmaken van het gesprek met de (potentieel) ontvangende school. Aangetoond kan dan worden wat al geprobeerd is om de leerling tot ander gedrag te brengen en wat klaarblijkelijk niet werkte. Het dossier bevat daarnaast een verslag van het op overeenstemmingsgerichte overleg met ouders. De mogelijkheid bestaat dat de (potentieel) ontvangende school in dat dossier aanleiding ziet om advies te vragen bij de PCL. De redenen daarvoor kunnen divers zijn: de ernst van de misdrijvingen, het vermoeden dat er sprake is van een potentiële VSO leerling en dergelijke. De PCL kan desgevraagd een deskundighedsadvies uitbrengen.

Als het een leerling betreft die, al dan niet als incident, een ernstig vergrijp heeft gepleegd waardoor verwijdering op zeer korte termijn moet gebeuren, zal een verslag moeten worden gemaakt dat duidelijkheid geeft over de gebeurtenissen die leidden tot het voornemen tot verwijdering. Zo mogelijk wordt dit aangevuld met dossier-gegevens uit de zorg advies commissie. Dit zal besproken moeten worden met de (potentieel) ontvangende school.

Relatie met wet- en regelgeving

Het gedwongen overplaatsen van een leerling naar een andere school is in deze context hoe dan ook het gevolg van een verwijdering. Dat heeft tot gevolg dat de wettelijk voorgeschreven procedure van verwijdering moet worden gevolgd. (Zie WVO-art. 27 en inrichtingsbesluit WVO art. 14.)

De afdeling leerplicht in de woongemeente van de betreffende leerling zal van het begin af aan nauwkeurig op de hoogte moeten worden gehouden van de ontwikkelingen en zal zonedig de RMC inschakelen. Vroege inschakeling van leerplicht is noodzakelijk ter voorkoming van het ontstaan van misverstanden ontstaan tussen school, ouders en leerplicht en het waarborgt dat de afdeling leerplicht in het vervolgtraject de voor-geschiedenis kent en daardoor adequaat kan ingrijpen als de noodzaak daartoe zich voor doet. Als de betreffende leerling (regelmatig) in de zorg advies commissie is besproken (waarin een ambtenaar leerplicht deelneemt) is aan deze voorwaarde voldaan. Als er sprake is van crisissituatie, waarbij de leerling niet is besproken in de zorgbreedte-commissie zal de ambtenaar leerplicht direct moeten worden ingeschakeld. (Ook dit berust op de wet.)

Duidelijk moet zijn dat de leerling ingeschreven blijft op de oorspronkelijke school totdat de leerling is ingeschreven op een andere school. Gedurende die periode heeft de leerling feitelijk recht op onderwijs. Dit is onderdeel van de wettelijke voorschriften. De school zal derhalve op de een of andere manier moeten voorzien in een onderwijs-aanbod. Dat is, nog los van de wettelijke verplichting, ook van belang om te voorkomen dat de leerling bij een eventuele overplaatsing geconfronteerd wordt met een leerachterstand die door deze periode is ontstaan.

Een regeling

De meeste scholen staan huiverig tegenover het opnemen van een leerling met risico gedrag van een van de collega-scholen. Het risico bestaat immers dat de school daardoor met een probleem in huis haalt dat van oorsprong het hare niet was. Het is mogelijk om dat risico te vermijden door de mogelijkheid van een in een contract vastgelegde, in eerste instantie tijdelijke overplaatsing in het leven te roepen.

Een leerling die wordt overgeplaatst, moet de kans krijgen om ander gedrag te gaan vertonen en zich een plaats te verwerven in de nieuwe school. Dat gaat niet van de ene dag op de andere. Maar op enig moment moet worden bepaald of de overplaatsing succesvol is geweest in die zin dat de leerling zich in de nieuwe school op een acceptabele manier gedraagt. In de praktijk blijkt dat, als leerlingen terug vallen in hun oude gedragspatronen, dat binnen zes maanden gebeurt. Als in deze eerste zes maanden duidelijk wordt dat het gedrag van de leerling niet acceptabel is geworden, wordt de leerling teruggeplaatst naar de 'oude' school.

Om de leerling een kans te geven op verbetering maar ook de verantwoordelijkheid niet uitsluitend bij de 'nieuwe' school te leggen, is het nodig dat tijdens de eerste periode van maximaal zes maanden een tweetal evaluatie-gesprekken wordt gehouden tussen de afleverende school, de ontvangende school, de ouders van de leerling, de leerplichtambtenaar en eventueel de leerling zelf. Deze gesprekken vinden uiterlijk in de 12de schoolweek en uiterlijk in de 24ste schoolweek na startdatum plaats. Hierin wordt duidelijk hoe het gedrag van de leerling zich ontwikkelt. Op grond van de bevindingen kan besloten worden tot beëindiging van de tijdelijke plaatsing, voortzetting daarvan, of omzetting van de tijdelijke plaatsing in een definitieve plaatsing.

Een contract

Om de verantwoordelijkheden en verplichtingen vast te leggen wordt tussen de twee scholen en de ouder(s) van de betreffende leerling een contract gesloten waarin is vastgelegd...

- dat de leerling wordt uitgeschreven bij de 'oude' school en wordt ingeschreven bij de 'nieuwe school',
- dat de inschrijving, als daar aanleiding voor is, kan worden teruggedraaid gedurende de in het contract vastgelegde periode van ten hoogste vierentwintig weken,
- welke de data zijn waarop de in principe tijdelijke inschrijving begint en eindigt,
- welke de data en de tijdstippen zijn van de twee evaluatiegesprekken,
- dat de 'oude' school de leerling terugneemt en inschrijft als de leerling ook op de 'nieuwe' school zodanig probleemgedrag gaat vertonen dat hij of zij daar niet te handhaven is.

Daarmee is duidelijk vastgelegd dat de overplaatsing en inschrijving tijdelijk is voor maximaal vierentwintig weken en wat de voorwaarden zijn. In die tijd wordt duidelijk of de leerling zodanige vooruitgang boekt dat hij of zij op de nieuwe school gehandhaafd kan worden. Uiterlijk bij de afloop van de contractperiode wordt de inschrijving definitief óf de leerling wordt weer teruggeplaatst.

Overwegingen

Als er sprake is van terugval heeft de maatregel niets opgeleverd. Het is niet redelijk om de ontvangende school, die zich bereid heeft getoond het risico te nemen en het met deze leerling te willen proberen, vervolgens verantwoordelijk te laten zijn voor de verdere procedure. In dat geval wordt de leerling verwijderd van de ontvangende school en weer ingeschreven op de oorspronkelijke school. Deze school zet dan desgewenst opnieuw een ('warme') verwijderingsprocedure in gang. In dat geval is het raadzaam om een advies in te winnen bij de Permanente Commissie Leerlingenzorg. De PCL kan op basis van diagnostiek een advies geven over de juiste vervolgopleiding, in relatie tot de bij de leerling geconstateerde problematiek.

Als de 'nieuwe' school tot de slotsom komt dat de leerling ook daar gedrag vertoont waardoor hij of zij niet in de school te handhaven is, kan de school op dat moment het gesprek over de terugkeer van de leerling naar de oorspronkelijke school openen. Er hoeft dus niet persé gewacht te worden tot een evaluatiemoment.

De school waar de leerling is ingeschreven beslist op grond van haar verantwoordelijkheid eigenstandig over al dan niet voortzetten van de tijdelijke inschrijving. De uitkomst van de evaluatie(s) is hierbij adviserend.

Als de 'nieuwe' school de leerling na de tijdelijke inschrijving handhaaft, neemt zij alle verantwoordelijkheden op zich en vervallen de contractuele verplichtingen. Zie bijlage 1.

Samenvatting

De bovenstaande regeling biedt aan de scholen een mogelijkheid om een gedragsproblematische leerling van de school te verwijderen zonder dat de leerling het onderwijs verlaat, doordat een collega-school de leerling aanvankelijk tijdelijk opneemt.

De leerling krijgt een nieuwe kans in een nieuwe omgeving en is zelf ervoor verantwoordelijk dat zijn of haar gedrag niet opnieuw tot verwijdering leidt. De kans om de opleiding met succes af te maken in de eigen regio blijft bestaan.

De leerling blijft ingeschreven op een school, er is geen onderwijshiaat en er is geen probleem met betrekking tot de leerplicht.

De noodzaak tot jeugdhulpverlening is onderzocht en eventueel wordt jeugdhulpverlening geboden.

De afdeling Leerplicht is vanaf het begin en tijdens de tijdelijke plaatsing bij de procedure bij de procedure betrokken en kan zondig snel ingrijpen.

De ouders zijn volledig op de hoogte van de gang van zaken en hebben formeel ermee ingestemd dat deze procedure wordt gevolgd.

Er is geen risico dat een onvermijdbare verwijderingsprocedure wegens opnieuw wangedrag door de 'nieuwe' school moet worden uitgevoerd, omdat de leerling dan terug gaat naar de 'oude' school.

Conclusie

Het protocol biedt een mogelijkheid om leerlingen te verwijderen en hen toch een reële nieuwe kans te geven op het voltooien van hun opleiding.

De regeling verlegt de verantwoordelijkheid voor een eventueel opnieuw noodzakelijke gedwongen overplaatsing niet naar een collega-school.

Door de medebetrokkenheid van de afdeling leerplicht en eventueel de RMC worden de belangen van de leerling in het licht van de Leerplichtwet bewaakt.

De ouders zijn volledig op de hoogte van de procedure en de ontwikkelingen en hebben ermee ingestemd.

De regeling geeft aan de leerling de kans om na een periode van onaanvaardbaar gedrag toch een gekozen opleiding succesvol af te maken.

Als de leerling wordt teruggeplaatst omdat het gedrag niet is verbeterd, kan de PCL worden ingeschakeld om een advies te geven over de vraag welke opleidingssoort dan wél mogelijkheden biedt om de leerling adequaat te begeleiden.

Noot:

De wet staat in feite een 'echte' verwijdering niet toe. Een leerling kan slechts worden uitgeschreven nadat de school van herkomst een bewijs van inschrijving heeft gekregen van een andere onderwijsvoorziening. Zie hiervoor bijlage 2.

BIJLAGE 1

Contract Tijdelijke Overplaatsing

Opgemaakt dd.

Betrokken scholen

School van herkomst:.....

Afdeling..... Klas.....

Nieuwe school:.....

Betrokken Leerling

Naam:

Geb. datum.....

Ouders / Verzorgers:.....

Adres:.....

Postcode en woonplaats.....

Afspraken

1. Per wordt de leerling
uitgeschreven bij de school
en ingeschreven bij
2. Het gastverblijf duurt maximaal 24 schoolweken.
Het gastverblijf start op
en wordt beëindigd op
3. Er zijn standaard twee evaluatiemomenten waarbij de ouders/verzorgers, de leerling en de school van herkomst betrokken zijn. De evaluaties worden door de nieuwe school georganiseerd. Aan de evaluaties nemen deel: De vertegenwoordigers van de scholen, de ouder(s), de leerplichtambtenaar en (in principe) de leerling. Elke evaluatie kan leiden tot beëindiging van de tijdelijke overplaatsing en terugverwijzing naar de school van herkomst. Het tweede evaluatiemoment houdt in ieder geval het eindoordeel in. Op basis daarvan verandert tijdelijke overplaatsing in een definitieve plaatsing, of de tijdelijke overplaatsing eindigt en de leerling wordt terugverwezen naar de school van herkomst. (De leerling kan, als de gedragingen daartoe aanleiding geven, ook tussentijds worden teruggeplaatst.)

4. De evaluatiemomenten zijn als volgt vastgesteld

Eerste evaluatie (uiterlijk in de 12de schoolweek gerekend vanaf startdatum):
op.....(datum), om.....(tijd)

Tweede evaluatie (uiterlijk in de 24ste schoolweek gerekend vanaf startdatum):
op.....(datum), om.....(tijd)

5. De nieuwe school geeft na 12 schoolweken en na 20 schoolweken gegevens over de leervorderingen van de betrokken leerling door aan de school van herkomst. Als een leerling tussentijds wordt teruggeplaatst naar de school van herkomst worden de gegevens tot dat moment bijgewerkt en doorgegeven.
6. De ouders geven toestemming om zonodig informatie te verzamelen en/of aanvullend onderzoek te doen naar de mogelijkheden en eigenschappen van hun kind, als dat in het belang van de schoolloopbaan van, of hulpverlening aan die leerling nodig is.
7. De ouders geven toestemming om, als uit onderzoek blijkt dat dat nodig is, de leerling aan een jeugdhulpverleningsprogramma te laten deelnemen en zullen zich inspannen om hun kind ook daadwerkelijk aan de jeugdhulpverlening te laten deelnemen.
8. De ouders / verzorgers van de leerling en de vertegenwoordigers van de beide scholen verplichten zich door de ondertekening van dit contract, om zonder voorbehoud mee te werken aan terugplaatsing van de leerling naar de school van herkomst als de nieuwe school dat op basis van de ervaringen en/of evaluaties nodig acht.
9. Dit contract is bindend voor de school van herkomst, de nieuwe school, en de leerling en zijn of haar ouder(s) / verzorger(s) en is aan alle partijen uitgereikt.

Opgemaakt in drievoud

te..... (plaats) , op (datum)

handtekening ouder(s) / verzorger(s)

(Naam:)

handtekening vertegenwoordiging school van herkomst

(Naam:)

handtekening vertegenwoordiging ontvangende school

(Naam:)

BIJLAGE 2

Overzicht van de wettelijke bepalingen rond verwijdering

Wettelijk kader

Voor verwijdering van leerlingen moet een procedure gevolgd worden waarbij de leerling en ouders betrokken zijn alsmede de gemeente (leerplichtambtenaar) en de inspectie.

In de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) artikel 27 en het inrichtingsbesluit WVO artikel 14 is de procedure tot definitieve verwijdering zo geregeld dat de inspanningsverplichting tot herplaatsing absoluut is: Verwijdering kan alleen als voor de leerling een plaats op een andere school is gevonden.

De voorschriften luiden als volgt:

- * Het bevoegd gezag van de school kan besluiten tot definitieve verwijdering van een leerling. Voordat een besluit daarover genomen wordt moet het bevoegd gezag de leerling en (als deze minderjarig is) diens ouders in de gelegenheid stellen om gehoord te worden. Een leerling mag, gedurende een schooljaar, niet op oneigenlijke gronden zoals onvoldoende vorderingen worden verwijderd.
- * Een besluit tot definitieve verwijdering van een leerling moet schriftelijk en met opgave van redenen aan de leerling en (als deze nog minderjarig is) diens ouders worden meegedeeld. Een kopie van dit besluit moet terstond aan de leerplichtambtenaar van de woongemeente van de leerling worden gezonden.
- * Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling mag pas plaatsvinden wanneer de leerling is ingeschreven bij een andere school. De directeur blijft verantwoordelijk voor de goede gang van zaken.
- * Definitieve verwijdering van een leerplichtige leerling kan pas plaatsvinden na overleg met de inspectie.
- * Hangende dit overleg kan de leerling worden geschorst. Het overleg met de inspectie is mede bedoeld om na te gaan op welke manier de betrokken leerling onderwijs zal kunnen volgen. De leerling wordt niet naar huis gestuurd, behoudens in bijzondere gevallen.
- * De directeur stelt de inspectie van het besluit tot definitieve verwijdering schriftelijk en met opgave van redenen in kennis. Tevens geeft de directeur aan naar welke school de leerling gaat.
- * In de brief waarin het besluit tot verwijdering is opgenomen moet de leerling en (als deze minderjarig is) diens ouders, gewezen worden op de mogelijkheid om binnen 6 weken na dagtekening het bevoegd gezag schriftelijk om herziening van het besluit te verzoeken.
- * Het bevoegd gezag van de school neemt zo spoedig mogelijk (maar in elk geval binnen 4 weken na ontvangst) na overleg met de inspectie en desgewenst andere deskundigen, een besluit over een verzoek om herziening. Voordat een dergelijk besluit genomen wordt, moeten de leerling en (als deze minderjarig is) diens ouders, in de gelegenheid worden gesteld te worden gehoord en moeten ze kennis hebben kunnen nemen van de op de besluiten betrekking hebbende adviezen of rapporten.
- * Tot het moment van definitieve verwijdering volgt de leerling en onderwijsprogramma op school, tenzij bijzondere omstandigheden zich daar tegen verzetten.
- * Alleen in bijzondere omstandigheden kan het bevoegd gezag de leerling, gedurende de behandeling van het verzoek om herziening van een besluit tot definitieve verwijdering, de toegang tot de school ontzeggen. Het is in dat geval raadzaam om tot een huiswerkregeling te komen.

Opmerking:

Voor de school is het zaak de voorschriften voor schorsing en verwijdering nauwkeurig te volgen omdat de leerling en ouders recht hebben op een zorgvuldige behandeling. Volgens de Algemene Wet Bestuursrecht kunnen leerling en ouders bezwaar aantekenen tegen besluiten van de school inzake schorsing en verwijdering.

Vanzelfsprekend is ook de school gebaat bij een goede gang van zaken.